

Tisztelt Államtitkár Úr, Tisztelt Elnök Úr, Kedves Megjelentek!

Meghatottan és hálás szívvel állok önök előtt, hogy köszönetet mondjak a Szabó András emlékérem megalapításáért, amivel felemelő módon járulnak hozzá férjem emlékének megőrzéséhez.

Köszönöm a döntéshozóknak az elhatározást, köszönöm a megvalósítóknak az ezzel járó gondos munkát, szervezést, és külön köszönöm Bohus Áron művész úrnak a szép plakettet.

Én magam közös életünk minden percében arra törekedtem, hogy minden, ami körülveszi őt a legnagyobb, legfontosabb tartalmi dolgoktól kezdve a legapróbb formai megoldásokig, az otthon melegétől, inspiráló harmóniájától, egészen a plaketten is ábrázolt jellegzetes csokornyakkendőig méltó legyen hozzá.

Így kellett ennek lennie a végső búcsú minden mozzanatával is. Akkor is ez a törekvés vezérelt, amikor a fájdalomtól megtörtén a gyászjelentését fogalmaztam. Ekkor találtam rá a gyönyörű Goethe-versre, amelynek két sorát mottóként szerepeltettem rajta: „...ami szilárd, szellemmé oldva leng el, - a szellem műve megmarad szilárdul”. Igen! Meggyőződésem, hogy az ő szellemi műve valóban megmarad. És milyen gazdag a mi anyanyelvünk! A szó: „szilárdul”, jelentheti azt, hogy szilárdan, tartósan megmarad, de – éppen ebben az esetben – azt is, hogy szilárd formát ölt, megszilárdul, például egy szép kitüntető plakett formájában manifesztálódik.

És most, kérem, engedjenek meg egy kis, szubjektív kitérőt! Számomra külön öröm, szinte sorsszerű esemény az, hogy mindez éppen itt, a Belügyminisztériumban történik. Hiszen jó három évtizede itt, az akkori Tudományszervezési Osztályon ismertem meg a már akkor is országos és nemzetközi ismertségű tudóst, Szabó Andrást, majd az ő irányításával vehettem részt egy fontos kutatásban, amit aztán, az MTA is akadémiai díjjal ismert el. Bámulatos tudása, csodás egyénisége engem már akkor lenyűgözött, és a sors különleges kegye folytán, életem legnagyobb boldogságaként lehettem aztán az őt nem csak nagyon szerető, de rá mindig is felnéző, őt tisztelő, sikereire önmagánál is büszkébb felesége. Minden együtt töltött napunk minden pillanatában megtapasztalhattam az örök igazságot, hogy nincsen annál tökéletesebb harmónia, mint amikor az ember nem csak szereti, de tiszteli is a párját, - és mindez kölcsönös.

Sokat dolgozott! Alkotmánybíróként, kriminológusként, oktatóként, akadémikusként egyaránt hatalmas energiával, lelkesen és fáradhatatlanul tette a dolgát, de mindezt olyan hallatlan könnyedséggel, magától értetődő derűvel és kiegyensúlyozottsággal, hogy mi, a családja szinte észre sem vettük. Nekünk soha nem kellett lábujjhegyen járnunk, hogy ne zavarjuk, soha nem kellett őt nélkülöznünk a családi programjainkon, valóban országos gondjai mellett az apró-cseprő ház körüli tennivalókban is lehetett rá számítani. Nyugdíjba vonulása után még többet dolgozott: egyetemeken oktatott, vizsgáztatott, zsűrizett, opponált, tanácsokat adott minisztereknek hivatalosan és barátilag, írt, előadásokat tartott belföldön és külföldön, akadémiai feladatai mellett mindvégig kiemelt figyelmet fordított a Belügyminisztérium sokrétű tevékenységére. Tanított a RTF-n, a vezetőképzőben, segítette a rendészettudomány önálló diszciplinává válását, de a legnagyobb örömet mindig az jelentette számára, amikor tehetséges fiatal kutatók okos gondolataival találkozott.

És – bármily hihetetlen – maradt még bőven energiája a színes, nívós, tartalmas magánéletre is. Utaztunk, bálóztunk, jártuk az erdőt szeretett kutyáinkkal gombát gyűjtögetve, szépítettük az otthonunkat, szerettük a barátainkat vendégül látni.

András mindig szívesen beszélgetett, - ahogy ő mondta – diskurált mindenkivel. Ispánkon egy jó bor mellett az egyszerű, falusi emberekkel éppúgy, mint Aix-en-Provence-ban franciául a ottani professzorokkal. Szerette a természetet, az öreg parasztházakat és bútorokat, még a magyar földrajzi helységnevekben is gyönyörködött.

Boldog ember volt a szó legnemesebb értelmében, aki a legsanyarúbb körülmények között,

háborúban, hadifogságban, börtönben is mindig megtalálta azt a pici jót, ami segítette a túlélésben. Amióta ismeretem, soha nem hallottam panaszkodni, ő mindig jól érezte magát, és valóban soha nem volt beteg: influenza járványok idején nem egyszer előfordult, hogy ő ápolta az egész családot, mert az egészségére is a maga bölcs módján vigyázott: sétált, úszott, szaunázott.

De a legfőbb kedvtelése – mindannyiunk öröme – a főzés volt. Csodás erdélyi fogásai utolérhetetlenek voltak, mint ahogyan az a szívélyes öröm is, ahogyan ezeket csillogó szemmel tálalta a családnak és vendégeinknek. Úgy tűnt, ezekre szinte büszkébb, mint tudományos, szakmai sikereire.

Amibe belefogott az mind tökéletesen sikerült, ami pedig talán nem ment volna, abba – saját bevallása szerint – bele sem kezdett. Ezért nem mondott le – sajnós – a cigarettáról sem, mert ahogyan nekem bölcsen-hamiskásan mosolyogva bevallotta, el akarta kerülni a kudarcélményt, nem akart szembesülni azzal, hogy van valami, amit elhatározása ellenére is képtelen megtenni. Akkor inkább el sem határozta. Pedig minket, a családját nagyon szeretett, ezt az egyet kivéve mindent megtett értünk. Fáradhatatlanul játszott az unokáinkkal, még utolsó hónapjaiban is vidáman rosszcsontkodott Gergővel, aktívan követte Szasza egyetemi felvételijét, számolgatta pontjait.

Igazi férfi volt, aki még nyolcvan-egynéhány évesen is férfi volt és nem bácsi. Nagyon büszke voltam rá, és az is leszek amíg élek.

Befejezésül kívánom hát annak a grémiumnak, amely a jövőben majd odaítéli ezt az érmet a legkiemelkedőbb tudományos és tudományszervezői tevékenység elismeréséül, hogy legyen évről évre egyre nehezebb dolguk a sok-sok jóból kiválasztani a mindenkori legjobbakat; a kitüntetetteknek pedig azt, hogy legyenek rá nagyon büszkék, mert Szabó András neve egyet jelent a tudományos színvonallal, az emberi tisztességgel és a szorgalmas, sikeres munkával.

Még egyszer, köszönöm szépen!